

SINTEZA

la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Privind modificarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.322/2018” (în continuare – proiect)

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
1	2	3	4	5
I.I Obiecții, propuneri, recomandări de ordin general				
	Ministerul Justiției	1	Recomandăm, în clauza de adoptare să se indice doar temeiul juridic concret pentru emiterea unui act normativ. Referințele la alte norme ale actelor normative care nu constituie temei juridic de adoptare a actului normativ elaborat (nu constituie temei juridic pentru obiectul de reglementare al proiectului), nu se indică în clauza de adoptare. Prin urmare, din clauza de adoptare, propunem să se excludă referințele la art. 38 alin. (1), art. 41 alin. (3), art. 43 alin. (1) și (10) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (în continuare – Legea nr.202/2017). În subsidiar, cuvintele „publicată în”, respectiv să se excludă.	Se acceptă
La pct.92 din Regulamentul nr.322/2018. Politica privind conflictele de interese trebuie să acopere cel puțin următoarele situații sau relații în care pot apărea conflicte de interese în legătură cu: 4) alte locuri de muncă prezente și locuri de muncă anterioare în	BC „Victoriabank” SA	2	Prevederea actuală se limitează la relațiile de muncă, fără a lua în considerare și alte posibile relații care pot genera conflicte de interese, cum ar fi cele legate de membri ai Consiliului. Propunem extinderea acestui punct pentru a include o gamă mai largă de relații care ar putea influența deciziile.	Nu se acceptă Punctul 92 subpunctul 3 din Regulamentul nr.322/2019 expune relațiile personale sau profesionale cu <i>personalul băncii</i> sau entitățile incluse în perimetrul consolidării prudențiale. Potrivit bunelor practici, noțiunea de „personal” include toți angajații băncii și a filialelor sale care intră în perimetru de consolidare

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
intervalul de timp adecvat, dar nu mai mic de 1 an;				al acesteia, precum și toți membrii organului de conducere (EBA/GL/2021/05). Corespunzător, banca este responsabilă de stabilirea, aprobarea și supravegherea punerii în aplicare și menținerea unor politici eficiente pentru identificarea, evaluarea, gestionarea și atenuarea sau prevenirea conflictelor actuale și potențiale între interesele băncii și interesele private ale personalului, ale organului de conducere, care ar putea afecta îndeplinirea sarcinilor și responsabilitățile acestora (pct.87 din Regulamentul nr.322/2018). Iar Regulamentul nr.322/2018 stabilește doar principiile, criteriile tehnice și elementele de bază aferente cerințelor expuse la art.38 alin.(1) și (2) din Legea nr.202/2017 care necesită a fi dezvoltate de bancă. Astfel, banca în politica sa privind conflictele de interese este în drept să extindă situațiile/relațiile expuse la pct.92 din Regulamentul nr.322/2018, inclusiv a celor din subpunctul 4).
La pct.111 din Regulamentul nr.322/2018. Politica privind numirea membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie va reglementa selectarea și	BC „Victoriabank” SA	3	Prevederile din subpunctul 4) nu sunt suficient de clare în ceea ce privește situațiile care determină reevaluarea gradului de adecvare a candidaților. Solicităm clarificări suplimentare	Nu se acceptă Potrivit Legii nr.202/2017 (art.36, 38, art.43 alin.(1) - (3)), Regulamentului nr.292/2018 (pct.21 și 33) și Regulamentului nr.322/2018 (pct.5, pct.46-48, pct.111), banca,

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
evaluarea gradului de corespundere a candidaților funcției respective, stabilind cel puțin cerințe privind: 4) situațiile în care se reevaluează gradul de adecvare și măsurile pentru identificarea;			pentru a înțelege mai bine criteriile și măsurile necesare în astfel de cazuri.	prin Politica privind numirea membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie, trebuie să reglementeze selectarea, evaluarea/ reevaluarea gradului de corespundere a candidaților funcției respective. Punctul 111 din Regulamentul nr.322/2018 stabilește cerințele minime care trebuie să le conțină această politică. Cu referire la dezvoltarea situațiilor care determină reevaluarea gradului de adecvare a candidaților, banca de sine stătător este obligată să le determine, să le dezvolte prin procedurile sale interne conform rigorilor prevăzute în Regulamentul nr.322/2018.
La pct.123 și 124 din Regulamentul nr.322/2018 (subpct.1.25 din actualul proiect): 123. Comitetul de remunerare sau consiliul băncii, după caz, trebuie să participe activ în procesul de identificare a personalului identificat în conformitate cu responsabilitățile sale. 124. Comitetul de administrare a riscurilor trebuie să fie atras în procesul de identificare a personalului respectiv, fără a aduce atingere sarcinilor comitetului de remunerare.	BC „Victoriabank” SA	4	Ar fi binevenită o clarificare specifică a rolurilor și responsabilităților comitetului de remunerare și al comitetului de administrare a riscurilor în procesul de identificare a personalului. Aceasta va ajuta la evitarea confuziilor și la asigurarea unei colaborări eficiente între cele două comitete.	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
Punctul 1 subpunctul 7) și punctul 3 subpunctul 5) din Anexa nr.1:	BC „Victoriabank” SA	5	Propunem excluderea informațiilor aferente „afinilor”, a rudelor și afinelor „de gradul doi”, precum și a „soțiilor rudelor și afinelor menționați”, cu expunerea prevederilor în următoarea formulare: La punctul 1 subpunctul 7: „7) informația privind soții și rudele de gradul întâi ale persoanelor indicate la subpct.5), informația privind funcțiile de membru al organului de conducere ocupate de către persoanele respective în alte entități, precum și deținerile acestora în mărime de 20 la sută și mai mult în capitalul societăților comerciale. La punctul 3 subpunctul 5): „5) informația privind soții și rudele de gradul întâi ale proprietarului/debitorului, informația privind funcția de membru al organului de conducere ocupată în alte entități, precum și deținerile în mărime de 20 la sută și mai mult în capitalul societăților comerciale;”	Nu se acceptă Excluderea informațiilor aferente „afinilor”, „rudelor și afinelor de gradul doi”, precum și a „soțiilor rudelor și afinelor menționați” va crea impedimente în determinarea de către bancă a grupurilor de persoane care acționează în comun. Prin urmare, banca nu va avea posibilitatea de a determina nivelul real al riscului de credit în cazul grupurilor respective. Acest fapt va conduce la asumarea de către bancă a riscurilor excesive de credit și, drept consecință la neconformarea activității băncii prevederilor actelor normative de domeniu.
I.II Obiecții, propuneri recomandări la proiect				
Punctul 1 subpunctul 1.2 din proiect: Punctul 4, conform ordinii alfabetice, se completează cu următoarele noțiuni: <i>diversitate</i> - situația în care caracteristicile membrilor organului de conducere, inclusiv	Asociația Băncilor din Moldova	6	Propunem la noțiunile de: (1) „Diversitate” să se definească care anume sunt criteriile de realizat pentru diversitate, un număr minim de caracteristici care trebuie îndeplinite de membrii organului de conducere pentru a asigura diversitatea. Exemplificat, se poate specifica că „cel puțin două dintre	Nu se acceptă Proiectul dezvoltă elemente noi în contextul diversității (definiție, responsabilități ale consiliului (<i>aprobarea și supravegherea implementării politicii de promovare a diversității în cadrul organului de conducere</i>), cerințe minime ce

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
vârsta, genul, proveniența geografică, experiența educațională și profesională, sunt diferite astfel încât să permită o varietate de opinii în cadrul organului de conducere; <i>formare</i> - orice inițiativă sau program de îmbunătățire a aptitudinilor, cunoștințelor sau competențelor membrilor organului de conducere, desfășurate permanent sau ad hoc. <i>inițiere</i> - orice inițiativă sau program având drept scop pregătirea unei persoane pentru o anumită funcție ca membru al organului de conducere; <i>politică de remunerare neutră din punctul de vedere al genului</i> - politică de remunerare bazată pe principiul egalității de tratament, respectiv remunerație egală pentru membrii personalului de gen masculin și membrii personalului de gen feminin, pentru prestarea aceleiași munci sau a unei munci de valoare egală; <i>proveniență geografică</i> - regiunea în care o persoană s-a format din punct de vedere cultural, educațional sau al experienței profesionale; <i>risc de finanțare</i> - riscul ca banca să nu dispună de surse stabile de			următoarele caracteristici trebuie să fie prezente pentru a se considera că organul de conducere este divers”: vârsta, genul, experiența educațională, proveniența geografică, domeniul de activitate profesională etc. Această noțiune apare și nu este desfășurată suficient pe parcursul textului Regulamentului. Capitolul II¹ nu acoperă criteriile și așteptările față de acest aspect. De asemenea, este necesar de a înțelege clar așteptările regulatorului cum se va evalua dacă organele de conducere corespund; (2) „Formare” ar fi potrivită precizarea unei metodologii minime sau a unei note interpretative din partea Băncii Naționale a Moldovei aferente standardelor de formare, fie ea inițială sau continuă;	trebuie să conțină o politică de promovare a diversității în cadrul organului de conducere). Corespunzător, banca, potrivit art.38 din Legea nr.202/2018, trebuie să dezvolte procedurile sale interne în acest sens conform rigorilor prevăzute în Regulamentul nr.322/2018, inclusiv să stabilească criterii clare și concrete care să reflecte caracteristici variabile ale membrilor acesteia, astfel încât să asigure o reprezentare echilibrată. Nu se acceptă Potrivit art.43 alin.(1) din Legea nr.202/2017, fiecare dintre membrii organului de conducere și persoanele care dețin funcții-cheie trebuie să dispună, <i>în orice moment</i>, inclusiv de <i>aptitudini</i> care să fie adecvate naturii, extinderii și complexității activității băncii și responsabilităților încredințate. În acest sens, banca trebuie să asigure formarea membrilor organului de conducere și persoanelor care dețin funcții-cheie prin punerea la dispoziția acestora a unor programe de formare relevante cu caracter general și, după caz, adaptate în mod corespunzător, la nivel individual.

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
finanțare pe termen mediu și lung, ceea ce duce la riscul existent sau potențial ca banca să nu poată îndeplini, sau să îndeplinească la costuri de finanțare inacceptabile, obligațiile sale financiare, pe măsură ce acestea devin scadente pe termen mediu și lung; <i>risc semnificativ</i> - risc cu impact însemnat asupra situației financiare și/sau reputaționale a unei bănci;			(3) „Politică de remunerare neutră din punctul de vedere al genului” modificarea respectivă este argumentată de Legea 121/2012 cu privire la asigurarea egalității care prevede expres lista criteriilor protejate împotriva discriminării, aliniind legislația națională la standardele internaționale. Formularea inițială („de gen masculin și de gen feminin”) presupune o viziune binară asupra genului, care exclude persoanele non-binare, intersex sau cu identități de gen diverse. Prin înlocuirea cu „fără discriminare pe criterii de sex, identitate de gen”, politica devine mai cuprinzătoare și aliniată la realitatea diversității identităților de gen. Directiva (UE) 2019/1158 și alte reglementări europene recomandă utilizarea unui limbaj neutru și incluziv din punctul de vedere al genului. Instituțiile internaționale (ex: ONU, Consiliul Europei) promovează deja formulări	Respectiv, propriile metodologii trebuie să fie bine structurate pentru dezvoltarea acestor persoane și să includă o combinație de formare teoretică și practică, având în vedere competențele de conducere, conduita profesională, strategia organizațională și contextul în care aceste persoane activează. Nu se acceptă Proiectul dezvoltă aspecte ce țin de „Politică de remunerare neutră din punctul de vedere al genului” care este conform cadrului normativ primar (art.38 alin.(1) din Legea nr.202/2017). Astfel, prevedea este corelată cu prevederile actului normativ de nivel superior, Legea nr.202/2017, și nu poate depăși limitele competenței instituite prin legea suscitată și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acesteia (art.3 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative).

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
			precum „fără discriminare pe criterii de sex, identitate de gen, orientare sexuală etc.” în politicile interne. Politica se dorește a fi neutră din punctul de vedere al genului. Tocmai de aceea, invocarea explicită a genului masculin și feminin contrazice intenția neutralității, în timp ce noua formulare o susține logic și stilistic. De asemenea, conform art. 5 lit.f) din Codul Muncii se utilizează noțiunea de „remunerare egală”. Astfel, propunem următoarea redacție: „politică de remunerare egală din punctul de vedere al genului - Politica de remunerare bazată pe principiul egalității de tratament, respectiv remunerare egală pentru prestarea aceleiași munci sau a unei munci de valoare egală, fără discriminare pe criterii de sex sau identitate de gen”.	
	BC „Victoriabank” SA	7	Definiția „risc semnificativ” nu este suficient de clară și poate duce la interpretări subiective. Propunem introducerea unor criterii măsurabile sau, cel puțin, specificarea riscurilor cu impact financiar semnificativ, pentru a asigura o aplicare uniformă și obiectivă a regulamentului.	Nu se acceptă Fiecare bancă este diferită din punctul de vedere al mărimii, naturii, complexității etc. Astfel, banca este obligată să evalueze și să califice dacă este semnificativă sau nu din perspectiva dimensiunii, organizării interne, naturii, extinderii și complexității activităților desfășurate (art.36 alin.5) din Legea nr.202/2018). Cu referire la riscul semnificativ, menționăm că banca, prin politicile și

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
				instrucțiunile interne, urmează să stabilească pragul de semnificație în funcție de specificul său, inclusiv să introducă criteriile sale măsurabile specifice riscurilor identificate care pot avea un impact important asupra poziției financiare, reputației sau activităților băncii. Astfel, banca individual trebuie să identifice, să evalueze și să gestioneze aceste riscuri în mod riguros conform propriilor politici și instrucțiuni interne.
Punctul 1 subpunctul 1.3 din proiect: Se completează cu punctul 8 ⁴ cu următorul cuprins: 8⁴. Fiecare membru al organului de conducere trebuie să aloce timp suficient pentru îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin. Pentru evaluarea timpului suficient alocat de membrul organului de conducere băncile vor ține cont cel puțin de următoarele: 1) numărul de funcții deținute concomitent în cadrul unei bănci și/sau unei alte entități de către acel membru, cu luarea în considerare a posibilelor suprapuneri, atunci când funcțiile sunt deținute în conformitate cu art. 43 alin.(13) din Legea	Asociația Băncilor din Moldova	8	Punctul 8 ⁴ , care prevede obligația membrilor organului de conducere de a aloca timp suficient pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, necesită o formulare mai aplicată, însoțită de un mecanism obiectiv de monitorizare sau evaluare a acestei obligații.	Se acceptă Partea aplicativă ce ține de evaluarea de către bancă a membrilor organului de conducere de a aloca timp suficient pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin este expusă la art.43 alin.(10)-(13) din Legea nr.202/2017 și dezvoltată în Regulamentul nr.292/2018, în special, la pct.48 ⁴ și în anexa nr.5.
	BC „ProCreditBank” SA	9	La subpunctul 1) propunem completarea cu sintagma „și/sau a unei entități în cadrul aceluiași grup din care face parte banca”.	Nu se acceptă Subpunctul 1) conține referințe la art.43 alin.13) din Legea nr.202/2010 ⁷ care dezvoltă și propunerea enunțată de bancă.
	Asociația Băncilor din Moldova	10	Cu referire la subpunctul 6), acesta nu poate fi evaluat din start, deoarece banca nu poate stabili expres numărul de ședințe necesar cu alte autorități, iar prin alte părți interesate – este	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
nr.202/2017, inclusiv atunci când membrul organului de conducere acționează în numele unei persoane juridice sau ca membru supleant al unui membru titular al organului de conducere; 6) orice ședințe necesar a fi organizate, în special, cu autorități competente sau cu alte părți interesate în afara programului oficial de ședințe al organului de conducere; 9) timpul necesar a fi alocat pentru inițiere și formare; 10) impactul oricăror absențe pe termen lung ale membrului; 12) capacitatea de a-și îndeplini sarcinile în perioade cu activitate deosebit de intensă, cum ar fi în caz de reorganizare, restructurare, schimbare a sediului, achiziție, preluare sau o situație de criză, ori ca urmare a unei dificultăți majore legate de una sau mai multe dintre operațiunile sale, ținând cont de faptul că, în astfel de perioade, este posibil să fie necesar un nivel mai mare de dedicare a timpului decât în perioadele obișnuite.”;			interpretabil și poate crea o apreciere subiectivă. Propunem următoarea redacție: „disponibilitatea de participare la ședințe neplanificate, în special cu autoritățile competente sau alte părți relevante, desfășurate în afara programului oficial de ședințe al organului de conducere.” Provocarea principală este că timpul dedicat ședințelor suplimentare poate fi greu de cuantificat sau de evaluat obiectiv. Dacă se pune prea mult accent pe timpul alocat ședințelor suplimentare, membrii organului de conducere ar putea simți o presiune suplimentară pentru a organiza și participa la astfel de întâlniri, chiar și atunci când acestea nu sunt neapărat necesare.	
	Asociația Băncilor din Moldova	11	Propunem reformularea subpunctului 9) ținând cont și de următoarele: Inițierea și formarea sunt componente ce țin de dezvoltarea profesională. Ele nu ar trebui confundate cu criteriile de evaluare ale adecvării sau cu cerințele de competență profesională pentru ocuparea funcției. Evaluarea ar trebui să vizeze cunoștințele, experiența, integritatea, disponibilitatea de a dedica timp funcției – dar nu timpul necesar pentru a învăța de la zero. O astfel de prevedere poate conduce la excluderea anumitor candidați pe baza	Nu se acceptă Banca trebuie să evalueze dacă un membru al organului de conducere poate sau nu poate să aloce suficient timp îndeplinirii funcțiilor și responsabilităților sale, inclusiv pentru a înțelege activitatea băncii, principalele sale riscuri și implicațiile activității, precum și strategia privind administrarea riscurilor. La evaluarea dedicării unui timp suficient din partea unui membru, banca trebuie să țină cont, inclusiv de

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
			presupunerii că au nevoie de prea mult timp pentru inițiere/formare, ceea ce poate constitui discriminare indirectă (de ex., în cazul candidaților proveniți din alte domenii). Ghidurile EBA și ECB privind adecvarea (ex: EBA/GL/2021/06) subliniază că instituțiile trebuie să ofere conducătorilor oportunități de formare și dezvoltare, nu să-i penalizeze pentru lipsa inițială de cunoștințe. Se încurajează formarea continuă, nu evaluarea negativă în funcție de cât de mult ar avea nevoie un candidat pentru a învăța. Băncile oricum au obligația, conform cadrului european (inclusiv CRD V și Ghidurile EBA), să evalueze disponibilitatea conducerii de a dedica timp funcției. Aceasta include timpul pentru participarea la ședințe, decizii, formare continuă etc. – nu timpul estimat pentru „inițiere”.	timpul necesar de a fi alocat pentru inițiere și formare (pct.41 lit.i) din Ghidul EBA/GL/2021/06, ESMA 35-36-2319). Banca trebuie să țină evidența scrisă a rolurilor, sarcinilor și aptitudinilor necesare în cazul diverselor funcții din cadrul organului de conducere, precum și a timpului preconizat a fi necesar pentru fiecare funcție, ținând cont, totodată, de nevoia de a dedica suficient timp pentru inițiere și formare, pentru a nu admite influența necorespunzătoare asupra activităților zilnice. Astfel, alocarea de timp suficient pentru inițierea și formarea membrilor organului de conducere este o investiție strategică. Nu doar că sprijină conformitatea legală, dar contribuie la o guvernanta solidă, o cultură a prudenței și o dezvoltare sustenabilă a băncii.
	BC „Victoriabank” SA	12	La subpunctul 9), considerăm că timpul necesar pentru inițiere ar trebui să se aplice doar înainte de ocuparea funcției. După începerea mandatului, nu este necesar un timp suplimentar pentru inițiere.	
	Asociația Băncilor din Moldova	13	La subpunctul 10), considerăm oportun de stabilit o perioadă aproximativă de absențe pentru evaluarea impactului.	Nu se acceptă
	BC „Victoriabank” SA	14	La subpunctul 10), riscurile potențiale legate de absențele pe termen lung ale membrilor organelor de conducere nu	Fiecare bancă, având particularități distincte privind mărimea, natura, complexitatea și strategia sa, stabilește individual numărul necesar de membri ai organelor de

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
			sunt măsurabile. Solicităm clarificări privind modul în care se va evalua impactul acestor absențe.	conducere, în conformitate cu specificul propriu. În acest context, statutul băncii trebuie să prevadă o astfel de structură, care să asigure ca fiecare membru să contribuie activ la desfășurarea ședințelor și la adoptarea unor decizii bine fundamentate. În acest scop, art.40 alin. (2)-(4) din Legea nr.202/2017 determină ca, consiliul băncii să fie format dintr-un număr impar de membri, dar nu mai puțin de trei, iar atribuțiile acestora să fie stabilite prin statut și reglementări interne, cu respectarea cadrului legal. Totodată, în conformitate cu prevederile Regulamentului nr.322/2018, banca are obligația de a stabili, prin reglementări și proceduri interne, pragul de semnificație adaptat specificului său, precum și perioada de absență relevantă pentru evaluarea impactului asupra procesului decizional, determinând, totodată, modul de evaluare a acestor absențe. Aceste cerințe au drept scop asigurarea unei guvernante eficiente și administrări prudente a activității băncii, în concordanță cu cadrul normativ aplicabil și cu strategiile băncii. Astfel, Regulamentul nr.322/2018 detaliază obligația băncilor de a adapta pragurile de semnificație și

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
				procedurile privind absențele membrilor organelor de conducere la specificul fiecărei bănci, pentru a asigura continuitatea și eficiența procesului decizional. Practic, aceste prevederi impun băncilor să elaboreze reglementări interne clare privind componența organelor de conducere, evaluarea impactului absențelor și stabilirea unor mecanisme de monitorizare și raportare, pentru a preveni disfuncționalitățile și a asigura conformitatea cu cerințele de guvernanta.
	Asociația Băncilor din Moldova	15	Propunem expunerea subpunctului 12) în următoarea redacție: „12) capacitatea de a dedica suficient timp îndeplinirii responsabilităților aferente funcției, inclusiv în perioade cu activitate deosebit de intensă (precum reorganizare, restructurare, preluare, situații de criză sau dificultăți operaționale majore), în care este posibil să fie necesar un nivel crescut de implicare, chiar dacă persoana înaintată nu a avut o asemenea experiență anterioară.”.	Se acceptă parțial Subpunctul 12) va avea următorul cuprins: „12) capacitatea de a-și îndeplini responsabilitățile aferente funcției în perioade cu activitate deosebit de intensă, cum ar fi în caz de reorganizare, restructurare, achiziție, preluare sau situații de crize, ori ca urmare a unei dificultăți majore legate de una sau mai multe dintre operațiunile sale etc.”.
Punctul 1 subpunctul 1.4 din proiect: Punctul 11: 1.4.1 subpunctul 5) cu următorul cuprins:	Ministerul Justiției	16	Ținând cont că numerotarea subpunctelor din redacția în vigoare a acestui punct nu este conformă, sugerăm ca referința la subpuncte să se facă așa cum este indicată în textul regulamentului. Exemplificat, la	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
„5) supravegherea și asigurarea faptului că funcțiile de control intern, pot acționa în mod independent, și indiferent de responsabilitățile privind liniile de raportare, pot să aducă în discuție problemele și să avertizeze în mod direct consiliul, în special atunci când există evoluții adverse a riscurilor care afectează sau pot afecta banca;”. 1.4.2 se completează cu subpunctele 9) - 12) cu următorul cuprins: „9) aprobarea și supravegherea implementării politicii de promovare a diversității în cadrul organului de conducere; 10) aprobarea și supravegherea implementării politicii de inițiere și de formare; 11) supravegherea și monitorizarea procesului decizional și al acțiunilor organului executiv, astfel încât să asigure o supraveghere eficace a acestuia, inclusiv monitorizarea și examinarea performanței sale individuale și colective; 12) monitorizarea în mod constant a aplicării culturii băncii privind riscurile.”;	Asociația Băncilor din Moldova	17	subpct. 1.4.1 din proiect, se va indica că: „1.4.1. subpunctul 5 va avea următorul cuprins:” (observație valabilă în tot textul proiectului, în partea ce vizează referința la subpuncte). La subpunctul 9), intervențiile normative ar trebui să reflecte specificul activității acestora în calitatea lor de entități private, asigurând un echilibru între obiectivele de reglementare și autonomia decizională a entităților reglementate. Propunem excluderea subpunctului 10). Deși politica de inițiere și formare este importantă pentru dezvoltarea continuă a membrilor comitetului de conducere și a persoanelor care deține funcție-cheie, ea poate necesita costuri de timp semnificative, care pot afecta eficiența activităților zilnice.	Se acceptă A se vedea pct.31 din prezenta sinteză. Nu se acceptă În scopul promovării unei guvernante sănatoase și adecvate procesul de formare și inițiere (procesul de instruire) contribuie la dezvoltarea cunoștințelor, la o gândire critică, la înțelegerea proceselor și a riscurilor inerente etc. Aceasta, este un element esențial pentru membrii organului de conducere și persoanele care dețin funcții-cheie, cu impact substanțial asupra conformității legale, luării deciziilor informate, prevenirii riscurilor, credibilității, adaptării la schimbări. Astfel, proiectul expune un minimum de cerințe prudențiale pe care banca trebuie să le respecte în elaborarea politicilor sale de inițiere și de formare etc.

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
				Totodată, potrivit pct.65 din Regulamentul nr.322/2018, banca trebuie să dispună de resurse suficiente pentru asigurarea conformării băncii cadrului general de desfășurare a activității.
Punctul 1 subpunctul 1.6 din proiect: Punctul 31 subpunctul 2) va avea următorul cuprins:„2) să primească rapoarte periodice și informații în caz de necesitate, comunicări și opinii de la șefii funcțiilor de control intern cu privire la profilul de risc actual al băncii, cultura privind riscul și limitele de risc ale băncii, precum și la orice încălcări grave în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, însoțite de informații detaliate și recomandări pentru măsurile de remediere luate, care necesită a fi luate sau sugerate a fi luate cu privire la acestea în vederea realizării responsabilităților atribuite;”.	Ministerul Justiției	18	În subpct. 1.6, textul „cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul „va avea următorul cuprins:” (observație valabilă și pentru subpct. 1.11, 1.27 și 1.29).	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
	Asociația Băncilor din Moldova	19	Propunem, după cuvântul „periodice”, de completat prevederea cu un termen exact de prezentare a rapoartelor (lunar, trimestrial, semestrial, anual) sau „la cerere” – pentru a exclude raportarea excesivă sau solicitările nejustificate.	Nu se acceptă Fiecare bancă este diferită din punctul de vedere al mărimii, naturii, complexității etc. Corespunzător, banca, individual, prin reglementările și procedurile sale interne, trebuie să stabilească periodicitatea rapoartelor/comunicărilor/opiniilor de la șefii funcțiilor de control intern cu privire la profilul de risc și limitele de risc actual al băncii etc.

Punctul 1 subpunctul 1.7 din proiect: Se completează cu punctul 32¹ care va avea următorul cuprins: „32¹. Banca trebuie să aibă în vedere rotația ocazională a președinților și a membrilor comitetelor, în funcție de experiența, cunoștințele și competențele necesare în cadrul comitetelor specializate, atât la nivel individual cât și la nivel colectiv.”;	Asociația Băncilor din Moldova BC „Victoriabank” SA BC „ProCreditBank” SA	20	O prevedere ca rotație „<i>ocazională</i>” a președinților și membrilor comitetelor, fără o reglementare concretă, poate cauza anumite provocări. Dacă rotația nu este reglementată clar, pot apărea neclarități referitoare la cine trebuie supus rotației, când și cum se face acest lucru. Fără un mecanism bine definit, există riscul ca procesul să fie perceput ca arbitrar sau să creeze conflicte între membri, în special dacă nu există o planificare adecvată. Rotația reprezintă o schimbare frecventă a membrilor conducerii, ceea ce poate duce la o perioadă de adaptare continuă pentru fiecare comitet, precum și la întreruperea continuității în luarea deciziilor. Membrii noi pot avea nevoie de timp pentru a înțelege procesele deja stabilite și pentru a se adapta la dinamica echipei. Dacă rotația este implementată fără o clarificare a rolurilor și a competențelor necesare, există riscul ca membri noi să nu fie pregătiți pentru sarcinile specifice ale unui comitet, ceea ce poate afecta calitatea deciziilor luate. Recomandăm clarificarea tuturor aspectelor ce țin de rotația ocazională: durată, proces, succesiune, etc. Suplimentar, menționăm că, în cazul băncilor sunt 3-4 comitete specializate, iar aplicarea cerinței de rotație ocazională a președinților și membrilor acestora ar putea să devină dificilă, având în vedere că fiecare comitet are	Se acceptă Se acceptă, prin excluderea punctului 32¹.
---	--	-----------	---	--

			cerințe specifice, inclusiv necesitatea unor competențe și expertize foarte precise, precum și componența membrilor independenți (care sunt solicitați majoritatea în comitete și 1/3 conform cerințelor de calificare a Consiliului drept independent). Astfel, pentru a asigura o gestionare eficientă a comitetelor și pentru a păstra principiile diversității, ar putea fi propusă o flexibilitate în aplicarea rotației. Rotația trebuie să fie descrisă expres după care criteriu și cu ce periodicitate, astfel ar putea fi realizată mai rar și în mod controlat, astfel încât să se asigure că membrii și președinții comitetelor rămân suficient de experimentați pentru a îndeplini cerințele specifice ale fiecărui comitet și cerințele de diversificare a experienței care sunt obligatorii.	
--	--	--	---	--

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
Punctul 1 subpunctul 1.14 din proiect (subpct.1.13 din actualul proiect): Punctul 44, după cuvintele „strategiei de risc a băncii” se completează cu textul „ , inclusiv să comunice în mod periodic cu funcțiile de control intern, în special cu funcția de administrare a riscurilor.”;	Ministerul Justiției	21	Recomandăm ca textul „după cuvintele „strategiei de risc a băncii” de exclus, ca fiind inutil. Totodată, sugerăm reformularea normei propuse a fi inclusă în pct. 44, în mod special cuvintele „să comunice în mod periodic cu funcțiile de control intern”, în scopul indicării entității ce exercită funcții de control intern la care se face referire.	Se acceptă
Punctul 1 subpunctul 1.15 din proiect (subpct.1.14 din actualul proiect): Se completează cu punctul 44 ¹ care va avea următorul cuprins: „44 ¹ . Președintele comitetului de administrare a riscurilor trebuie să fie un membru independent. Președintele comitetului de administrare a riscurilor nu trebuie să fie nici președintele consiliului băncii, nici președintele vreunui alt comitet.”;	Asociația Băncilor din Moldova	22	Propunem ajustarea pct.36 din Regulamentul nr.322/2018 cu expunerea în următoarea redacție: ”Președintele comitetului de audit trebuie să fie un membru independent. Președinte al comitetului de audit nu poate fi președintele consiliului băncii și/sau președintele vreunui alt comitet, inclusiv în cazul reunirii acestui comitet cu alte comitete.”.	Se acceptă parțial Punctul 44 ¹ va avea următorul cuprins: „44 ¹ . Președintele comitetului de administrare a riscurilor trebuie să fie un membru independent. Președintele comitetului de administrare a riscurilor nu trebuie să fi nici președintele consiliului băncii, nici președintele vreunui alt comitet, <i>inclusiv în cazul reunirii acestui comitet cu alte comitete.</i> ”.
Punctul 1 subpunctul 1.19 din proiect (subpct.1.18 din actualul proiect): La punctul 76: 1.18.1 subpunctul 2), după cuvântul „cultură” se completează cu cuvântul „solidă”; 1.18.2 subpunctul 3), după textul „de spălare a banilor” se completează cu cuvintele „și finanțare a terorismului”;	Ministerul Justiției	23	Recomandăm următoarele: - diviziunile acestuia să se numereze corespunzător (1.19.1, 1.19.2 și 1.19.3); - de schimbat cuvântul „textul” în „cuvintele”.	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
1.18.3 subpunctul 4) după cuvântul „cu onestitate și” se completează cu cuvântul „integritate și”;				
Punctul 1 subpunctul 1.20 din proiect: Se completează cu punctele 87 ¹ și 87 ² care vor avea următorul cuprins: „87 ¹ . Politica trebuie să vizeze identificarea conflictelor de interese ale personalului, inclusiv interesele celor mai apropiați membri ai familiei acestora. Banca trebuie să ia în considerare faptul că ar putea să apară conflicte de interese nu doar ca urmare a relațiilor personale sau profesionale actuale, ci și ca urmare a relațiilor personale sau profesionale din trecut. 87 ² . Banca, în cazul conflictelor de interese care pot rezulta din relațiile anterioare, trebuie să stabilească un termen adecvat în care personalul să raporteze astfel de conflicte de interese, ținând cont de faptul că acestea pot avea în continuare un impact asupra comportamentului și participării personalului la luarea deciziilor.”;	Ministerul Justiției	24	Sugerăm ca din redacția propusă pentru punctul citat, cuvântul „Politica” să fie substituit cu textul „Politicile prevăzute la pct. 87”.	Se acceptă
	Asociația Bancilor din Moldova	25	La punctul 87 ² considerăm necesară concretizarea: ce perioadă se are în vedere prin „termen adecvat”, 6 luni, 12 luni, 36 luni etc?. Pentru excluderea abordărilor variate, ar fi cazul de specificat concret „ultimele 12 luni”.	Se acceptă Se acceptă, prin excluderea punctelor 87 ¹ și 87 ² din proiect.
	BC „Victoriabank” SA	26	Propunem a se detalia expresia „interesele celor mai apropiați membri ai familiei acestora”, până la ce grad de rudenie se va aplica? Cine se consideră cei mai apropiați membri, rămâne la discreția băncii sau se aplică pct.89 din Regulamentul nr.322/2018? Punctele 87 ¹ și 87 ² aduc confuzie la aplicarea punctelor 89 și 90 din Regulamentul nr.322/2018, despre care nu se menționează cum vor fi aplicate după revizuire. Totodată, acestea presupun prevederi mult prea asemănătoare: pct. 87 ¹ cu 89 și pct. 87 ² cu 90. Noțiunea de „relații anterioare” și termenul "adecvat" nu sunt clar definite.	

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
Punctul 1 subpunctul 1.23 din proiect (subpct.1.22 din actualul proiect): Se completează cu punctele 111 ¹ -111 ³ care vor avea următorul cuprins: „111 ¹ . Politica privind numirea membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie, pe lângă cerințele indicate la pct.111, trebuie să conțină și un plan de succedare a membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie. 111 ² . Organul de conducere al băncii, atunci când stabilește un plan de succedare pentru membrii organului de conducere ai săi și pentru persoanele care dețin funcții-cheie trebuie să asigure continuitatea luării deciziilor în cadrul băncii și să prevină, atunci când este necesar, situația în care un număr mare de membri sau toți	BC „Victoriabank” SA	27	La pct.111 ¹ sugerăm clarificarea aspectelor cu referire la planul de succesiune. Planul de succesiune ar putea conține informații confidențiale, cum ar fi numele succesorilor. Propunem reformularea acestui punct pentru a reflecta necesitatea de a proteja informațiile sensibile întrucât redacția actuala presupune dezvăluirea acestuia integrală în politica de numire la care au acces un număr mare de personal.	Se acceptă
	BC „ProCreditBank” SA	28	La pct. 111 ² recomandăm includerea unor precizări referitoare la asigurarea continuității funcției de administrare a riscurilor și de conformitate, unde este necesar ca banca să identifice și să desemneze temporar o persoană din componența comitetului de riscuri (membrii Consiliului), ci nu delegarea responsabilităților către adjunctul funcției-cheie. Considerăm oportun a se oferi o claritate, în aceeași măsură, pentru funcția-cheie de conducător al funcției de audit intern.	Nu se acceptă Asigurarea continuității luării deciziilor în cadrul băncii ține de responsabilitatea primară a organului de conducere. Prin urmare, organul de conduce, în funcție de specificul și complexitatea băncii, urmează să stabilească proceduri interne de asigurare a continuității luării deciziilor la toate nivelurile stucturale.

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
membrii organului de conducere să fie înlocuiți simultan.	BC „Victoriabank” SA	29	La pct.111 ² sugerăm clarificarea conceptului de „înlocuire simultană”. Solicităm clarificări cu privire la scenariile în care o astfel de înlocuire ar putea avea loc și cum se va asigura continuitatea în luarea deciziilor luând în considerare că membrii își pot începe activitatea doar după obținerea aprobării de BNM.	Nu se acceptă Înlocuirea simultană într-o planificare de succesiune a membrilor organului de conducere și persoanelor care dețin funcții-cheie se referă la situația în care mai multe dintre aceste persoane trebuie înlocuite în același timp. Aceasta este o situație de schimbare majoră care necesită o pregătire specială și măsuri bine coordonate. Planificarea de succesiune bine gândită poate preveni blocajele și poate asigura stabilitatea băncii în perioade de incertitudine.
Punctul 1 subpunctul 1.24 din proiect (subpct..1.22 din actualul proiect): Titlul III se completează cu Capitolul II ¹ și Capitolul II ² cu următorul cuprins: „Capitolul II¹ POLITICA DE PROMOVARE A DIVERSITĂȚII ÎN CADRUL ORGANULUI DE CONDUCERE 111⁵. Banca trebuie să asigure respectarea principiului de oportunități egale la selectarea membrilor organului de conducere.	BC „ProCreditBank” SA	30	La pct.111 ⁵ recomandăm analiza inserării și a programul de formare realizat în cadrul Grupului din care face parte Banca.	Nu se acceptă Prevederea pct.2 din Regulamentul nr.322/2018 înserează și cerințele ce țin de stabilirea propriilor politici la nivel de grup.
	Asociația Băncilor din Moldova	31	Pct.111 ⁹ –111 ¹² considerăm că necesită a fi revizuite. Aceste dispoziții par să dubleze obligația individuală de formare continuă prevăzută deja la punctele 111 ¹⁴ –111 ¹⁵ , care revine în mod direct fiecărui membru al organului de conducere. Considerăm oportună o reevaluare a prevederilor în vederea optimizării prevederilor referitoare la formarea profesională, precum și a păstra un echilibru între responsabilitățile instituționale și cele individuale.	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
111⁶. Pentru a facilita constituirea unei baze diversificate de candidați pentru funcțiile organului de conducere, banca trebuie dispună de o politică de promovare a diversității pentru angajați care trebuie să conțină, inclusiv aspecte legate de planificarea carierei și măsuri de asigurare a egalității de tratament, precum și oportunități pentru angajații de diferite genuri. Capitolul II² POLITICA DE ÎNȚIERE ȘI DE FORMARE A MEMBRILOR ORGANULUI DE CONDUCERE 111¹². Banca trebuie să aloce suficiente resurse pentru realizarea programului de inițiere și formare a membrilor organului de conducere atât la nivel individual cât și la nivel colectiv. Aceste resurse trebuie să asigure ca membrul organului de conducere să fie adecvat pentru rolul său și să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul nr.292/2018. 	BC „Victoriabank” SA	32	Considerăm că politicile de promovare a diversității și cele de inițiere și formare a membrilor organului de conducere ar putea fi integrate în politica de numire, conform propunerii din pct.111 ¹⁶ . Acest lucru ar putea asigura o abordare mai unitară și eficientă.	Se acceptă
	Ministerul Justiției	33	Recomandăm ca: - în redacția pct.111⁶, cuvântul „dispună” să se substituie cu cuvintele „să dispună”; - în redacția pct.111¹² textul „Regulamentul nr. 292/2018” să se substituie cu textul „Regulamentul cu privire la cerințele față de membrii organului de conducere al băncii și al societății financiare holding sau holding mixte, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 292/2018”.	Se acceptă
	Asociația Băncilor din Moldova	34	La pct.111 ¹⁹ , cu referire la expresia „actualizată permanent”, considerăm oportună excluderea termenului „permanent”, acesta fiind interpretabil. Se propune a adăuga o cerință minimă de revizuire care ar putea întări aplicabilitatea: a se completa după sintagma „permanent” cu un termen exact de actualizare a politicii de	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
111 ¹⁹ . Politica de inițiere și de formare trebuie actualizată permanent, în funcție de schimbările cadrului de administrare, schimbările strategice, noile produse, precum și de alte schimbări relevante, cum ar fi modificările legislației de domeniu sau evoluțiile pieței.			inițiere și formare (de ex. „anual” sau „la cerere”, sau „ori de câte ori intervin schimbările...”). Propunem expresia „alte schimbări relevante” de exclus, dat fiind faptul că textul include doar situațiile care sunt specificate – cum ar fi modificările legislației sau evoluțiile pieței – sau lasă loc și de alte interpretări, ca de exemplu - cine și cum va stabili dacă situația (alta decât cele menționate) este sau nu relevantă? Totodată, este util să se precizeze expres enumerarea situațiilor care vor duce la actualizarea politicii, pentru a exclude interpretările: schimbări strategice (ex: reorganizări, extinderi, schimbări a modelului de afaceri), noile produse (ex: lansarea de produse digitale sau lansarea pe piețe noi), modificările legislației de domeniu (ex: cerințele Băncii Naționale a Moldovei).	
Punctul 1 subpunctul 1.27 din proiect (subpct. 1.26 din actualul proiect): Punctul 160 subpunctul 7) litera b) va avea următorul cuprins: „b) debitorii băncii, care au beneficiat de credite și leasing financiar, inclusiv deținătorii direcți, indirecti și beneficiarii efectivi ai acestora, cu excepția:	Asociația Băncilor din Moldova	35	Propunem următoarea redacție: <i>”b) debitorii băncii, care au beneficiat de credite și leasing financiar, inclusiv deținătorii direcți, indirecti și beneficiarii efectivi ai acestora, cu excepția:</i> - <i>băncilor debitoare care au beneficiat de credite și leasing financiar;</i> - <i>debitorilor, cărora banca le-a acordat credite și leasing financiar, al căror sold total pentru un debitor constituie până la 1 milion lei, inclusiv</i>	Se acceptă parțial Punctul 160 subpunctul 7) litera b) a doua liniuță va avea următorul cuprins: „- debitorilor, cărora banca le-a acordat credite și leasing financiar, al căror sold total pentru un debitor nu depășește limitele stabilite la pct.9 litera h) din Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
- băncilor debitoare care au beneficiat de credite și leasing financiar; - debitorilor, cărora banca le-a acordat credite și leasing financiar, al căror sold total pentru un debitor constituie până la 400 mii lei, inclusiv în cazul persoanei fizice și până la 1 milion lei, inclusiv în cazul persoanei juridice, persoanei fizice care practică activitatea de întreprinzător, întreprinderii individuale, gospodăriei țărănești, persoanei fizice care practică activitatea profesională în sectorul justiției și birourilor înființate de acestea, precum și cabinetelor individuale ale medicilor de familie.”;			<i>în cazul persoanei fizice și până la 5 milioane lei, inclusiv în cazul persoanei juridice, persoanei fizice care practică activitatea de întreprinzător, întreprinderii individuale, gospodăriei țărănești, persoanei fizice care practică activitatea profesională în sectorul justiției și birourilor înființate de acestea, precum și cabinetelor individuale ale medicilor de familie”.</i> Drept argument: 1) pragurile valorice prevăzute în prezent au fost stabilite în baza cadrului legislativ din anul 2018. Între timp, acele valori au fost erodate de inflație și nu mai reflectă realitatea economică și puterea actuală de cumpărare a monedei naționale; 2) cerințele respective nu se regăsesc în practica bancară europeană, iar contextul care a stat la baza introducerii acestor prevederi a fost depășit; 3) etapa de completare a chestionarelor respective devine împovărătoare din perspectiva faptului că debitorii solicită informația de la rude, afini de gradul întâi și doi, inclusiv soții acestora, informații personale, fiind nevoiți să justifice solicitarea acestor date; 4) actualizarea sumelor la un nivel de semnificație adecvat anului 2025 ar permite aplicarea acestor cerințe doar în cazul creditelor cu valori	administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.231/2011”. Pornind de la scopul stabilirii acestor limite în privința colectării informațiilor necesare opinăm că, acestea, fiind similare celor prevăzute în Regulamentul nr.231/2011, nu considerăm oportun de a le majora. Limitele respective nu se referă nemijlocit la procesul de creditare, dar la procesul de obținere, deținere și actualizare, în conformitate cu anexele stabilite, a documentelor și informațiilor relevante despre debitorii băncii care au beneficiat de credite și leasing financiar. Respectiv, dispunerea de o astfel de informație este necesară pentru bancă în vederea posibilității gestionării eficiente a riscurilor rezultate din activitatea dată, inclusiv determinarea grupului de clienți aflați în legătură din perspectiva apartenenței debitorului și a persoanelor menționate în acest punct.

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
			semnificative, reducând astfel povara administrativă pentru ambele părți – bănci și clienți; Suplimentar, propunem ca prevederea: „ <i>Informația acumulată de la debitor se prezintă de către acesta prin completarea unui chestionar, care este confirmat de debitor prin semnătură.</i> ” de substituit cu următoarea redacția: „ <i>Informația acumulată de la debitor și/sau din alte surse sigure și independente, prin completarea unui chestionar, se confirmă de debitor prin semnătură.</i> ”. Propunerea este relevantă în contextul actual al digitalizării proceselor de creditare, unde eficiența, protecția datelor și simplificarea procedurilor devin priorități esențiale. Actualizarea pragurilor ar susține alinierea acestor reglementări la noile realități tehnologice și operaționale.	Se acceptă
Punctul 1 subpunctul 1.31 din proiect (subpct. 1.30 din actualul proiect): Punctul 233 se completează cu textul „, , precum și riscul asociat conformității cu cerințele privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și alte infracțiuni financiare și riscul strategic.”;	Ministerul Justiției	36	Sugerăm, cuvântul „riscul”, în ambele cazuri, să se substitui cu cuvintele „la riscul”.	Se acceptă
Punctul 1 subpunctul 1.32 din proiect (subpct. 1.31 din actualul proiect):	BC „ProCreditBank” SA	37	Recomandăm definirea noțiunii de “tranzacții cu efect de levier” la nivelul debitorului.	Nu se acceptă Tranzacțiile cu efect de levier la nivelul debitorului reprezintă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
Punctul 241 se completează cu subpunctele 11) – 13) care vor avea următorul cuprins: „ 13) o definiție cuprinzătoare a tranzacțiilor cu efect de levier, care să ia în considerare nivelul efectului de levier al debitorului și scopul tranzacției și să acopere toate liniile de activitate și unitățile cu risc de credit.”;				operațiuni prin care acesta utilizează fonduri împrumutate (de exemplu, credite, împrumuturi, instrumente financiare derivate) pentru a finanța achiziția de active sau pentru a-și crește expunerea financiară, comparativ cu capitalul propriu disponibil. Banca, în cadrul politicilor și procedurilor sale, trebuie să dispună de o definiție cuprinzătoare a tranzacțiilor cu efect de levier care să ia în considerare nivelul efectului de levier al debitorului și scopul tranzacției. Această definiție trebuie să acopere toate liniile de activitate și unitățile cu risc de credit.
Punctul 1 subpunctul 1.33 din proiect (subpct.1.32 din actualul proiect): se completează cu punctele 241¹ și 241² care vor avea următorul cuprins: „241¹. Atunci când utilizează inovații cu componentă tehnologică în scopul acordării de credite, băncile trebuie: 6) să se asigure că performanța modelului, inclusiv valabilitatea și calitatea rezultatelor sale, este permanent monitorizată și că se iau măsuri adecvate de remediere în timp util în cazul în care se constată probleme....”;	Asociația Băncilor din Moldova	38	La pct. 241 ¹ alin.6), termenul „în timp util” nu este un termen exact definit, necesită o formulare alternativă cu termen fix (exemplificat: în termen de X zile de la constatarea situației problematice).	Nu se acceptă În general, „timpul util” desemnează perioada efectivă în care o acțiune, proces sau obligație trebuie realizată pentru a produce efecte juridice sau administrative, însă interpretarea exactă depinde de contextul procedural pe care banca trebuie să îl determine în cadrul politicilor, procedurilor, reglementărilor sale interne.

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
Punctul 1 subpunctul 1.34 din proiect (subpct.1.33 din actualul proiect): Se completează cu punctele 247¹ și 247² care vor avea următorul cuprins: „247¹. Banca trebuie să dispună de politici și proceduri pentru evaluarea garanțiilor reale și pentru verificarea faptului că respectivele garanții sunt și continuă să fie executabile și valorificabile. Aceste politici și proceduri trebuie să specifice metode de evaluare prudente și proporționale cu tipul și valoarea potențială a garanțiilor reale, care urmează să fie utilizate de către un evaluator și utilizarea modelelor statistice avansate pentru fiecare tip de garanție reală. Banca trebuie să se asigure că aceste abordări sunt corelate cu contractele de credit și sunt conforme cu politicile și procedurile privind riscul de credit. 247². Banca trebuie să stabilească, prin politici și proceduri, criteriile de utilizare a modelelor statistice avansate în scopul evaluării, reevaluării și monitorizării valorilor garanțiilor reale. Aceste politici și proceduri trebuie să țină	Asociația Băncilor din Moldova	39	Propunem expunerea punctelor 247¹ și 247² din proiect în următoarea redacție: „247¹. Banca trebuie să dispună de reglementări interne pentru monitorizarea garanțiilor reale și pentru verificarea faptului că respectivele garanții sunt și continuă să fie executabile și valorificabile. Aceste reglementări trebuie să specifice metode de monitorizare prudente și proporționale cu tipul și valoarea potențială a garanțiilor reale, care urmează să fie utilizate de către un specialist în subdiviziunea responsabilă de monitorizarea garanțiilor reale și utilizarea după caz a modelelor statistice avansate pentru fiecare tip de garanție. Banca trebuie să se asigure că aceste abordări sunt corelate cu contractele de credit și sunt conforme cu reglementările privind riscul de credit. 247². Banca trebuie să stabilească, prin reglementări interne, criteriile de utilizare a modelelor statistice avansate în scopul monitorizării valorilor garanțiilor reale. Aceste reglementări trebuie să țină cont de rezultatele dovedite ale acestor modele, de variabilele specifice imobilelor în cauză, de utilizarea de informații minime disponibile și exacte, precum și de incertitudinea modelelor.”.	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
cont de rezultatele dovedite ale acestor modele, de variabilele specifice imobilelor în cauză, de utilizarea de informații minime disponibile și exacte, precum și de incertitudinea modelelor.”;	BC „ProCreditBank” SA	40	Propunem completarea pct.247 ¹ cu sintagma „ <i>utilizarea modelelor statistice avansate sau a altor metode standard, cum ar fi indexarea, pentru fiecare tip de garanție reală</i> ”.	Se acceptă
	BC „ProCreditBank” SA	41	Recomandăm includerea unor precizări referitoare la pct.247 ² și anume, referitor la criteriile de utilizare a modelelor statistice avansate. Totodată, recomandăm includerea unor precizări referitor la tipurile și subtipurile de garanții pentru care trebuie de utilizat modelele statistice avansate, precum și un cadru orientativ de bune practici privind crearea modelelor statistice avansate corelate cu disponibilitatea prețurilor reale observate în tranzacții.	
La punctul pct.111 ¹¹ , 241 ¹ , 247 ¹	Asociația Băncilor din Moldova	42	În acest sens, prin proiect, se obligă băncile să dispună de politici și proceduri de „inițiere și formare a membrilor organului de conducere” (punctul 111 ¹¹), „de control intern” (punctul 241 ¹), „de evaluare a garanțiilor reale” (punctul 247 ¹). Considerăm că băncile de sine stătător urmează să decidă modul de reglementare a domeniilor menționate mai sus, fără a fi obligate să aprobe mai multe reglementări pentru un anumit flux. În acest sens intervenim cu solicitarea ca în tot textul proiectului sintagma „politicile și procedurile” la cazul	Se acceptă

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
			gramatical respectiv să fie substituite cu cuvântul „reglementeze”.	
Punctul 2 din proiect: 2. Prezenta hotărâre intră în vigoare peste 5 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	Ministerul Justiției	43	Recomandăm în loc de cuvântul „peste” utilizarea cuvintelor „la expirarea a”, urmată de perioada rezervată pentru intrarea în vigoare a actului.	Se acceptă
	Asociația băncilor din Moldova	44	În contextul în care Legea nr.36/2025, în vigoare din 20.03.2025, completează Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni cu art.72¹, considerăm oportun de adăugat o prevedere tranzitorie în Regulamentul nr.322/2018 prin care sa fie precizat ca cerințele indicate la art.72¹ din Legea nr.1134/1997 se referă la schemele noi aprobate de bancă (pentru evitarea unor interpretări ulterioare diferite sau extensive) – acest gen de derogare e permis expres la art. 72¹ alin.(8) din Legea nr.322/1997. Propunem completarea proiectului cu un punct nou 2, în următoarea redacție: „Întru evitarea oricărui dubiu, prevederile art.72¹ din Legea nr.1134/1997 nu se aplică remunerării ce urmează a fi efectuate de bancă în temeiul unor angajamente asumate până la intrarea în vigoare a modificărilor la Legea nr.1134/1997 introduse prin Legea nr.36 din 06.03.2025”. Sugerăm ca punctul 2 să devină punctul 3 cu expunerea acestuia în următoarea	Nu se acceptă Prevederile art.72¹ din Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni în cazul băncilor se aplică în măsura în care acestea nu contravin prevederilor Legii nr.202/2017, precum și prevederilor actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei, emise pentru aplicarea legii menționate, inclusiv a Regulamentului nr.322/2018 (în vigoare la 20.03.2025). Corespunzător, potrivit art.73 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, orice act normativ produce efecte începând cu data intrării în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv. În plus, luând în considerare ierarhia actelor normative, este impropriu printr-un act normativ emis de Banca Națională a Moldovei să se realizeze o derogare de la o lege organică, cum este Legea nr. 1134/1997.

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre avizare, consultare publică	Participantul la avizare, consultare publică	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării	Argumentarea
			redacție: ”Prezenta hotărâre intră în vigoare peste 5 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția pct. 2, care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.	
	FinComBank SA	45	Fără propuneri/obiecții	
	BC „Eximbank” SA	46	Nu au prezentat aviz	
	BC MAIB SA	47		
	BC „EuroCreditBank” SA	48		
	BC „OTP Bank” SA	49		
	BC „Comertbank” SA	50		
	BC „Moldindconbank” SA	51		
	BC „Energbank” SA	52		